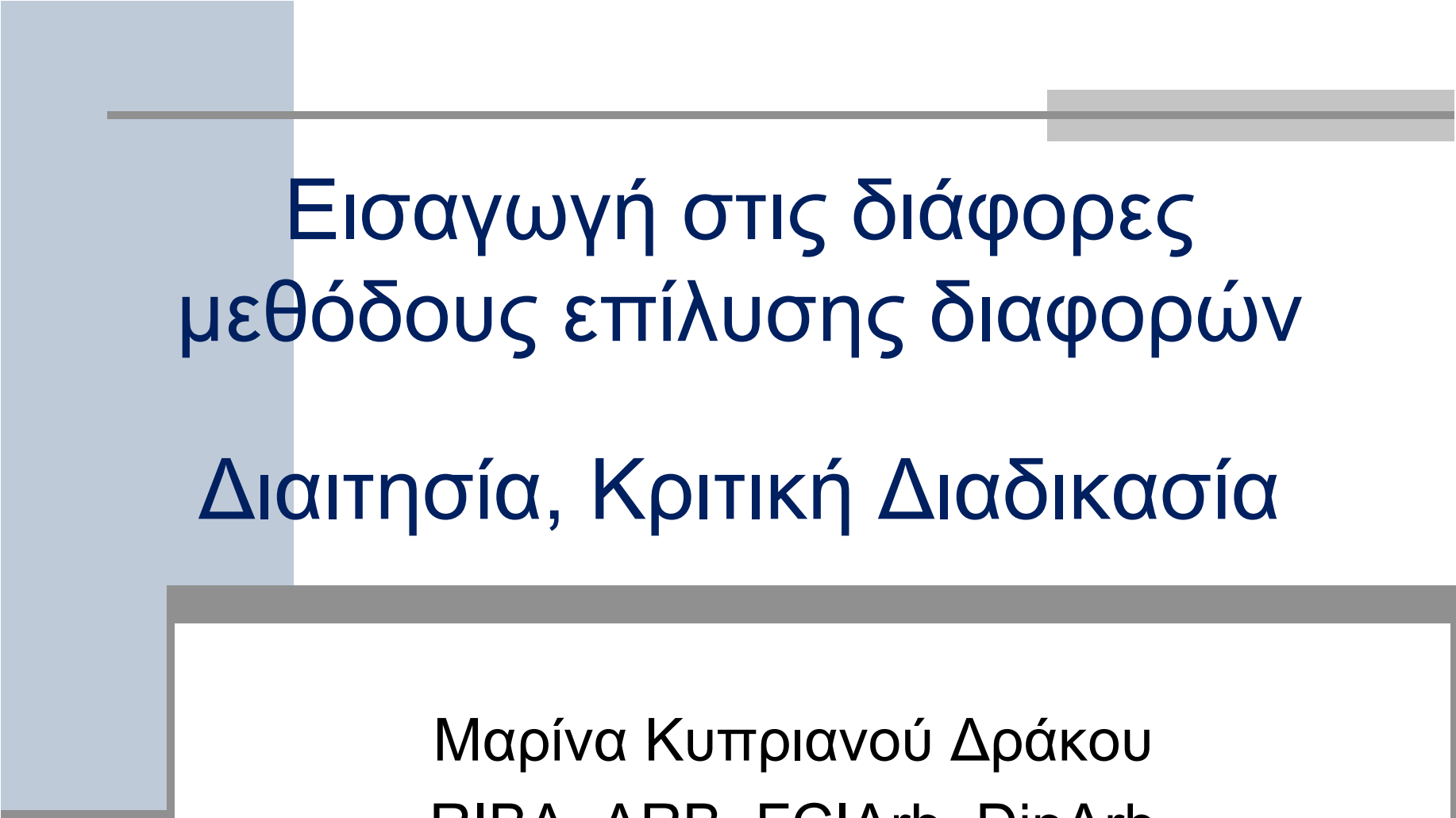

Εισαγωγή στις διάφορες μεθόδους επίλυσης διαφορών

Διαιτησία, Κριτική Διαδικασία

Μαρίνα Κυπριανού Δράκου
RIBA, ARB, FCI Arb, Dip Arb

Διαιτησία

- Μέθοδος επίλυσης διαφορών, εναλλακτική της δικαστικής διαδικασίας,
 - εμπιστευτική και ιδιωτική,
 - στην οποία τα μέρη έχουν την κύρια αυτονομία,
 - η οποία χρησιμοποιείται σε υποθέσεις όπου ανακύπτουν εξειδικευμένα θέματα.
-
- Τα πλεονεκτήματα της, υπερτερούν των μειονεκτημάτων της.

Διαιτησία

"Η μακρά διεξαγωγή της δίκης στα πλαίσια της κρατικής δικαιοσύνης, η χρήση χρονοβόρων ένδικων μέσων που επαυξάνουν τις καθυστερήσεις, η εξοικείωση των διαιτητών με το αντικείμενο τους, η ανελαστικότητα της τακτικής δικαιοσύνης, είναι μερικοί από τους λόγους για τους οποίους έχει ανθίσει και καθιερωθεί ο θεσμός της διαιτησίας για ποικίλης φύσεως διαφορές. Αποτελεί χαρακτηριστικό συμπλήρωμα κάθε σύγχρονου νομικού συστήματος."
(Δικαστής Νικήτας, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας της Κένυας v. Bank Fur Arbeit Und Wirtschaft AG, (1999) 1 A.A.Δ. 585, σελ. 590.)

Αποφάσεις Πάρη / Σολομώντα

- Βασικοί συντελεστές της διαιτησίας:
- διαφορά μεταξύ δύο ή περισσοτέρων μερών
- συμφωνία παραπομπής της διαφοράς σε τρίτο ανεξάρτητο άτομο
- για μια δεσμευτική απόφαση
- αφού ακούσει τις θέσεις των μερών.

Διαιτησία

- Στη διαιτησία οι διάφορες καθορίζονται από ένα διαιτητή ή μια διαιτητική επιτροπή την οποία επιλέγουν τα μέρη.
- Ρήτρα διαιτησίας / διαιτητικός όρος.
- Το αποτέλεσμα της διαιτησίας, είναι μια τελική και δεσμευτική απόφαση για τα μέρη.

Νομοθεσία περί Διαιτησίας

- Οι διεθνείς εμπορικές διαιτησίες στην Κύπρο διέπονται από τον Περί Διεθνούς Εμπορικής Διαιτησίας Νόμο του 1987 (Ν.101/1987).
- Σχέση με UNCITRAL Model Law.
- Χαρακτηρισμός μιας διαιτησίας ως «διεθνής» (άρθρο 2.2 του Νόμου).

Νομοθεσία περί διαιτησίας

- Οι εσωτερικές διαιτησίες που διεξάγονται στην Κύπρο καλύπτονται από τον Περί Διαιτησίας Νόμο (Κεφ.4).
- Θεσπίστηκε κατά την αγγλοκρατία (1944).
- Καθορίζει το πλαίσιο διεξαγωγής και ελέγχου διαιτησιών στην Κύπρο, θέτοντας κανόνες για την διαιτητική διαδικασία, τις εξουσίες και τα καθήκοντα του διαιτητή, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών και τα περιθώρια δικαστικού ελέγχου.

Νομοθεσία περί Διαιτησίας

- Άρθρα 35-39 του περί Δικαστηρίων Νόμου του 1960 (Ν.14/1960).
- Διάταξη 49 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.
- Ειδικά νομοθετήματα όπως ο περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμος του 1985 (Ν.22/1985) και ο περί της Εξώδικης Διευθέτησης των Καταναλωτικών Απαιτήσεων με την Παραπομπή τους σε Διαιτησία Νόμος του 2011 (Ν.78(I)/2011).

Περί Διαιτησίας Νόμος (Κεφ.4)

Περί Διαιτησίας Νόμος (Κεφ.4) ⇔ Arbitration Act 1950

- Το Arbitration Act 1950 (ΑΑ 1950) υιοθετήθηκε στις περισσότερες βρετανικές αποικίες και μετέπειτα χώρες της Βρετανικής Κοινοπολιτείας.
- Ανάγκη εκσυγχρονισμού του Περί Διαιτησίας Νόμου (Κεφ.4) στην Κύπρο.
- ΑΑ 1950 => ΑΑ 1975 => ΑΑ 1979 => ΑΑ 1996

Δομή Περί Διαιτησίας Νόμου (Κεφ.4)

- Άρθρα 2, 3, 4, και 6: συνυποσχετικό συμφωνίας διαιτησίας.
- Άρθρο 8: αναστολή της διαδικασίας στο δικαστήριο.
- Άρθρο 9: αμεροληψία του διαιτητή.
- Άρθρα 10-14: εξουσία δικαστηρίου για διορισμό διαιτητή.
- Άρθρο 16: εξουσίες διαιτητή.
- Άρθρα 18 - 22: διαιτητική απόφαση.
- Άρθρο 26: εξουσίες δικαστηρίου.

Διαιτητική απόφαση

- Διαιτητική απόφαση νομικά εφαρμόσιμη και εκτελεστέα (βλ. άρθρο 21 του το Περί Διαιτησίας Νόμου (Κεφ. 4)):

"Διαιτητική απόφαση που εκδίδεται με βάση συνυποσχητικό δύναται, με άδεια του Δικαστηρίου, να εκτελεστεί κατά τον ίδιο τρόπο όπως δικαστική απόφαση ή διάταγμα με την ίδια ισχύ και σε τέτοια περίπτωση δύναται να καταχωρηθεί δικαστική απόφαση με περιεχόμενο εκείνο της διαιτητικής απόφασης."

Συνυποσχετικό παραπομπής σε δαιτησία / Ρήτρα δαιτησίας

- Συμφωνία μεταξύ δύο ή και περισσότερα μερών για
- υπόσχεση ότι μεταξύ τους διαφορές θα αποφασιστούν από
- τρίτο άτομο τον δαιτητή και
- θα τηρήσουν την έγκυρη απόφαση του ατόμου αυτού για τις εν λόγω διαφορές.

Συνυποσχετικό και άρθρο 6

- Άρθρο 6 του Περί Διαιτησίας Νόμου (Κεφ.4):

"Το συνυποσχετικό, εκτός αν εκφράζεται σε αυτό αντίθετη πρόθεση, θεωρείται ότι περιλαμβάνει τις διατάξεις που εκτίθενται στον Πρώτο Πίνακα του Νόμου αυτού, στην έκταση που αυτές δύνανται, βάσει του συνυποσχετικού, να εφαρμοστούν στην παραπομπή."

1^ο Παράρτημα, Κεφ.4

- Ένας διαιτητής εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά.
- Αν προβλέπονται δύο διαιτητές αυτή διορίζει επιδιαιτητή (αν οι διαιτητές παραδώσουν γραπτή ειδοποίηση ότι δεν μπορούν να συμφωνήσουν, ο επιδιαιτητής μπορεί να αρχίσει ο ίδιος τη διαιτησία).

1^ο Παράρτημα Κεφ.4

- Τα μέρη και οι μάρτυρές τους μπορεί να εξεταστούν με όρκο ή με διαβεβαίωση.
- Παρουσιάζουν σχετικά έγγραφα, και προβαίνουν στις ενέργειες που ζητούνται.
- Απόφαση γραπτή, οριστική και δεσμευτική.
- Εξουσία διαιτητή για καταμερισμό εξόδων.
- Εξουσία διαιτητή για ειδική εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης (εκτός γης).
- Εξουσία για προσωρινή απόφαση.

ΣΥΝΥΠΟΣΧΕΤΙΚΟ

Αίτηση παραπομπής σε διαιτησία μπορεί να γίνει με:

- Σημείωση παραπομπής.
- Σημείωση διορισμού του διαιτητή.
- Σημείωση για επικύρωση διορισμού διαιτητή.

ΣΥΝΥΠΟΣΧΕΤΙΚΟ

- Μη ύπαρξη συνυποσχετικού - δυνατότητα ad hoc συμφωνίας παραπομπής σε διαιτησία.
- Υπάρχουν και περιπτώσεις παραπομπής από το δικαστήριο (βλ. άρθρα 35-39 του περί Δικαστηρίων Νόμου του 1960 (Ν.14/1960)). Σε αυτή την περίπτωση, η απόφαση του διαιτητή διαβιβάζεται στο δικαστήριο και θεωρείται ως απόφαση δικαστηρίου, η οποία μπορεί να εφεσιβληθεί.

Όροι συνυποσχετικού

- Αποτελούν κυριότερη πηγή δικαιοδοσίας, καθηκόντων, και εξουσιών του διαιτητή.
- Ανάγκη να συμβαδίζουν με τις υποχρεωτικές πρόνοιες της ισχύουσας σχετικής νομοθεσίας και τους νόμους του κράτους για το δημόσιο συμφέρον.
- Διασφάλιση ότι το άτομο το στο οποίο έχει ανατεθεί επίλυση της διαφοράς, θα ενεργεί ως διαιτητής.

Μορφές Διαιτησίας

- Με έγγραφα μόνον.
- Με γραπτή εκπροσώπηση και σύντομη ακρόαση.
- Με δήλωσή της υπόθεσης, γραπτές μαρτυρίες και περιορισμένη αποκάλυψη εγγράφων.
- Με ολοκληρωμένα δικόγραφα, ακρόαση, προφορικές μαρτυρίες και πλήρη αποκάλυψη εγγράφων.

Διαιτησία με έγγραφα μόνον

- Η διαδικασία των υποβολών περιορίζεται σε γραπτή υποβολή των θέσεων, ισχυρισμών, τεκμηρίων και μαρτυριών, και αποκλείεται οποιαδήποτε προφορική διεργασία.
- Για διαφορές όπου δεν υπάρχουν διαφωνίες ως προς τα γεγονότα για να χρειάζεται λήψη μαρτυρίας.
- Μειωμένο κόστος, αναβάθμιση των υποβολών.

Γραπτή εκπροσώπηση και σύντομη ακρόαση

- Προέκταση της διαιτησίας με έγγραφα μόνον.
- Συμπλήρωση με περιορισμένες ακροάσεις.
- Σύντομος χρόνος έκδοσης της απόφασης
- Κατάλληλη όταν η διαφορά είναι απλή, σαφής, χωρίς πολύπλοκα νομικά σημεία.
- Χαμηλότερο κόστος.

Εκτεταμένες μορφές

- Επίλυση μεγάλων και πολυσύνθετων διαφορών.
- Επιτρέπουν την ανάλυση και αξιολόγηση του κάθε ισχυρισμού, μαρτυρίας και τεκμηρίου.
- Μεγαλύτερο κόστος και χρονική διάρκεια.

Διαιτητικές διαδικασίες

- Διαχείριση από ένα διαιτητικό σώμα (π.χ. ΕΤΕΚ).
- Ad hoc.
- Κανονισμοί διαιτησίας (2012) του ΕΤΕΚ.
- Κώδικας δεοντολογίας διαιτητών ΕΤΕΚ (2014).
- Διατάξεις περί Διαιτησίας ΕΤΕΚ.

Διαιτησία ⇔ Δικαστική διαδικασία

- ιδιωτική ακρόαση
- ιδιωτική απόφαση εκτός αν υπάρχει έφεση στο δικαστήριο
- επιλογή ειδικευμένου διαιτητή
- ο τόπος των συναντήσεων ακρόασης μπορεί να συμφωνηθεί
- διαδικασία ανοιχτή στο κοινό
- απόφαση διαθέσιμη στο κοινό
- μη επιλογή δικαστή
- είναι περιορισμένη σε συγκεκριμένο δικαστήριο

Διαιτησία ⇔ Δικαστική διαδικασία

- ημερομηνίες & χρόνος ακρόασης ευέλικτα μέσω συμφωνίας
- λιγότερο επίσημη διαδικασία
- ρύθμιση διαδικασίας από διαιτητή (δεν είναι υποχρεωτική η υιοθέτηση κανονισμών)
- το δικαστήριο θα αποφασίσει ημερομηνίες & χρόνο
- επίσημη διαδικασία
- ισχύουν οι κανόνες του δικαστηρίου όσον αφορά τη διαδικασία

Διαιτησία ⇔ Δικαστική διαδικασία

- περιορισμός έφεσης απόφασης στους λόγους του άρθρου 20(2) του Περί Διαιτησίας Νόμου
- ακατάλληλη για πολυμερείς διάφορες εκτός αν υπάρχουν πρόνοιες συνενώσεις διαδικασιών
- έφεση απόφασης για περισσότερους λόγους από έφεση σε διαιτητική απόφαση
- κατάλληλη για πολυμερείς διαφορές

Διαιτησία ⇔ Δικαστική διαδικασία

- αυτός που χάνει γενικά πληρώνει τα κόστη του διαιτητή και του χώρου ακροάσεων
- υπάρχει ελευθερία αντιπροσώπευσης
- τα δικαστήρια και οι δικαστές παρέχονται δωρεάν από το κράτος
- δικαίωμα ακρόασης περιορίζετε γενικά στους δικηγόρους εκτός αν κάποιος εκπροσωπεί τον εαυτόν του

Διαιτησία ⇔ Δικαστική διαδικασία

- δυνατότητα κλειστής προσφοράς για συμβιβασμό η οποία δεν περιέχει πληρωμή χρημάτων εκτός και αν γίνει αποδεκτή
- ασφάλεια για τα έξοδα στην διακριτική ευχέρεια του διαιτητή
- πληρωμή στο δικαστήριο σε περίπτωση προσφοράς για συμβιβασμό για τις περισσότερες υποθέσεις
- ασφάλεια για έξοδα στην διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου υποκείμενη στη νομοθεσία

Διαιτησία ⇔ Δικαστική διαδικασία

- περιορισμένη δυνατότητα διαιτητή για χειρισμό δύσκολου μέρους
- επιλογή μορφής διαιτητικής διαδικασίας
- ειδικές εξουσίες στο διαιτητή μέσω συμφωνίας
- πιο γερές δικαστικές διαδικασίες για μη συμμόρφωσης μέρους
- προφορική ακρόαση εκτός εάν συνοπτική απόφαση
- δράση σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας

Κριτική διαδικασία Adjudication

- Επίσημη και ιδιωτική μέθοδος
- Πιο γρήγορη, πιο απλή, και με λιγότερα έξοδα, εναλλακτική της δικαστικής διαδικασίας.
- Επιλογή κριτή από τα μέρη ή διορισμός του από ένα ανεξάρτητο σώμα.
- Δεσμευτική απόφαση εκτός ή μέχρι αυτή να αναθεωρηθεί είτε μέσω διαιτητικής ή δικαστικής διαδικασίας, είτε μέσω συμφωνίας των μερών.

Κριτική διαδικασία Adjudication

adjudicate $\Leftrightarrow$ προσπάθεια και καθορισμός δικαστικά

δικαστικά: δρώντας δίκαια και
φτάνοντας σε μια απόφαση

κριτική διαδικασία $\neq$ διαιτητική διαδικασία

Χαρακτηριστικά κριτικής διαδικασίας

- Ο κριτής είναι ένα ουδέτερο άτομο.
- Ο κριτής έχει εξουσίες μέσω της συμφωνίας μεταξύ των μερών.
- Η απόφαση του κριτή είναι δεσμευτική στα μέρη.
- Η κριτική διαδικασία δεν είναι διαιτησία και συνεπώς δεν είναι δεν υποβάλλεται στον Περί Διαιτησίας Νόμο (Κεφ.4).
- Κανονισμοί Κριτικής Διαδικασίας ΕΤΕΚ.

Νομοθεσία στο Ηνωμένο Βασίλειο

- Πρωτεύουσα νομοθεσία: The Housing Grants, Construction and Regeneration Act 1996, το οποίο τέθηκε σε ισχύ από το 1998. Αναθεωρήθηκε το 2009, η οποία αναθεώρηση τέθηκε σε ισχύ το 2011.
- Δευτερεύουσα νομοθεσία: The Scheme for Construction Contracts Regulations 1998. Προνοεί για όρους πρότυπα οι οποίοι ενσωματώνονται σε ένα κατασκευαστικό συμβόλαιο όταν απαιτείται από την πρωτεύουσα νομοθεσία.

Στόχος

- 1^{ον}: Βελτίωση της διαδικασίας πληρωμών μέσα στην κατασκευαστική αλυσίδα.
- 2^{ον}: Γρήγορη και καθαρή μέθοδος επίλυσης διαφορών.

The Housing Grants, Construction and Regeneration Act 1996

- Άρθρα 104 - 117: κατασκευαστικό νομοθέτημα.
- Δύο θέματα: πληρωμή και διαδικασία επίλυσης μέσω κριτικής διαδικασίας.
- Κατασκευαστικά συμβόλαια (άρθρο 104): αρχιτεκτονικά σχέδια, εργασίες επιμέτρησης, εργασίες πολιτικού μηχανικού κτλ.

Πρόνοιες

- Το κατασκευαστικό συμβόλαιο να είναι γραπτό (άρθρο 107), για εφαρμογή του νομοθετήματος.
- Άρθρο 108: "υπό τις προϋποθέσεις των αναφερόμενων περιορισμών οποιοδήποτε μέρος σε ένα κατασκευαστικό συμβόλαιο έχει το δικαίωμα να παραπέμψει μία διαφορά κάτω από το συμβόλαιο για κριτική επίλυση κάτω από μια διαδικασία που συμμορφώνεται με αυτό το άρθρο."

Προϋποθέσεις άρθρου 108

- Ειδοποίηση
- Διορισμός εντός 7 ημερών
- Χρονοδιάγραμμα για απόφαση εντός 28 ημερών
- Επέκταση χρονοδιαγράμματος υπό προϋποθέσεις
- Αμερόληπτη δράση
- Ερευνητική δράση
- Δεσμευτική απόφαση μέχρι τελικού καθορισμού μέσω δικαστικής ή διαιτητικής διαδικασίας, ή μέσω συμφωνίας
- Ασυλία

Προϋποθέσεις άρθρου 108

- Μη συμμόρφωση με τις πιο πάνω 8 προϋποθέσεις => εφαρμογή του Scheme for Construction Contracts Regulations 1998 (σειρά από διαδικασίες στην περίπτωση που καμιά πρόνοια δε γίνεται στο συμβόλαιο ή οι πρόνοιες είναι ελλιπείς).
- Εναλλακτικά, τα μέρη μπορεί να συμπεριλάβουν περισσότερες και πιο λεπτομερείς προϋποθέσεις και ίσως μια διαδικασία για εκτέλεση.

Προϋποθέσεις

- Διαδικασία: διαφορά, δυνατότητα ειδοποίησης για παραπομπή σε κριτική διαδικασία. Η ειδοποίηση καθορίζει την διαφορά και την αιτούμενή αποζημίωση.
- Εξουσίες και δικαιοδοσία κριτή προέρχονται από την ειδοποίηση και το συμβόλαιο.
- Απαιτήσεις επικοινωνίας για ειδοποιήσεις σύμφωνα με το συμβόλαιο.

Προϋποθέσεις

- Εντός 7 ημερών της ειδοποίησης ο απαιτητής πρέπει να υποβάλει την απαίτηση του, διαφορετικά κίνδυνος άκυρης κριτικής διαδικασίας.
- Απαίτηση: λεπτομερής εξήγηση των απαιτήσεων, μαζί με οποιοδήποτε υποστηρικτικών έγγραφο, μαρτυρίες από μάρτυρες γεγονότων ή εμπειρογνώμονες.

Προϋποθέσεις

- Επιπρόσθετα, εντός των 7 ημερών, το μέρος που παραπέμπει πρέπει να εξασφαλίσει το διορισμό ενός κριτή.
- Στη συνέχεια του διορισμού του, ο κριτής θα θέσει ένα χρονοδιάγραμμα για υποβολή των εκθέσεων υπεράσπισης, πιθανής απάντησης στην υπεράσπιση και πιθανής απάντησης στην απάντηση στην υπεράσπιση.

Προϋποθέσεις

- Απόφαση εντός 28 ημερών από την ημέρα της παραπομπής ή εντός 42 ημερών με την άδεια του μέρους που παραπέμπει ή μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος με τη συμφωνία και το δύο μερών.
- Τα μέρη είναι υπόχρεα να συμμορφωθούν με την απόφαση το κριτή, ακόμα κι αν σκοπεύουν να προχωρήσουν σε δικαστική ή διαιτητική διαδικασία, στην οποία περίπτωση η διαφορά θα ακουστεί εκ νέου, και όχι ως έφεση στην απόφαση του Κριτή.

Πλεονεκτήματα / Μειονεκτήματα

- Πλεονεκτήματα: οικονομική, ευέλικτη, σύντομη διαδικασία, εξασφαλίζει ροή μετρητών, διασφαλίζει υλοποίηση των έργων με ποιοτικές προδιαγραφές, αποφυγή μεγάλων καθυστερήσεων, διατήρηση δικαιώματος για εκ νέου εξέταση και αναθεώρηση των αποφάσεων.
- Μειονεκτήματα: σκληρή δικαιοσύνη, καταμερισμός κόστους μερών.

Εισαγωγή στις διάφορες μεθόδους επίλυσης διαφορών Διαιτησία, Κριτική Διαδικασία

Μαρίνα Κυπριανού Δράκου
RIBA, ARB, FCI Arb, Dip Arb